

מימוש עצמי

אורות הקודש ג', קט"ו-ק"כ – העצמיות והמלחמה הפנימית:

העצמיות בקודש

עז

רק לתוכן הקודש, האישי, והעולמי, יש אופי עצמי, וישות החיים ממקוריות פנימיות עצמית, אבל תוכן החול, וקל וחומר הרע, הטמא, אין לו אופי עצמי, ולא תאווה עצמית, ולא מהות רצון עצמי, כי אם דחיפה חיצונית, המנענת את הפעולות הגשמיות והרוחניות. ומקור החשק, התאווה, האופיות, העצמיות הוא בקודש, חיים כלכם היום.

העצמיות הפנימית

עח

כשנפגמה העצמיות הפנימית בנפש ובעולם, אי אפשר להחזירה לידי תיקון כי אם על ידי התעמקות פנימית ברזי תורה, מעלמא דחירו, ובקדושה גדולה, שתוצאותיה היא הדבקות התדירית, כתרין ריעין דלא מתפרשין, לא ההזדמנות הארעאית, הבאה מזמן לזמן, שזה מספיק רק לטהרה חיצונית, בשעה שהפנימיות לא נפגמה. ונמצא שפגמי הברית, וכל יסוד הגאולה, התלויה בגילוי רזי תורה, הכל מתתקן ברוז העצמיות הפנימית, שמתעורר רצון הנעלם, שבא בסימן טוב, בכנסת ישראל, דוד מלך ישראל חי וקים, רוח אפינו משיח ד'. גולין לחוץ לארץ על ידי פגמים של הפנימיות, ושם שבים בתשובה, כדי להוציא את האור מתוך החושך, שזהו האור היותר גנוז, וטועמים מרירות פנימית מאד, בהשגה של עבדות שאין בה משום חירות גלוי, כי אם חרדה וקדרות, אבל בתוכה אור עליון מאיר בחסד של אהבה מסותרת, שעתידי להגלות גודל אורו בשיבת ציון.

העצמיות בכנסת ישראל

עט

מי שהוא ממדת המלכות לית ליה מגרמיה כלום, והיא מדה שהחסרון והיתרון מתחברים בה בנושא אחד. ראוי הוא אדם זה לספוג לתוכו את הכל, וכשהוא פונה אל הטוב ומכיר אין דלית ליה מגרמיה באמת כלום, הרי הוא מוכן להיות ממולא מכל טוב, של כל המדות, כל התכונות, כל הצדדים, ואין בו שום סתירה. ויש בו עומק העצמיות כל כך עד שהדברים המתקבלים בתוכו הרי הם עצמיותו ממש, כיון שעצמיות

מיוחדת גדרית בפני עצמו אין לו כלל. הוא אינו ראוי להיות עסוק בבטלה, ולא להשתקע בשינה, הוא צריך להזהר כמה דאפשר מטעמא דמותא. וחיבורו ויחשו לארץ ישראל הוא יחוש עצמי, וחק הוא את התוכן של כל הדר בחוץ לארץ דומה כמי שאין לו אלוה, כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ד' לאמר לך עבד אלהים אחרים, ונפשו עורגת בעומק התשוקה לאהבת קדושת הארץ וצפיית ישועה ומדה זו היא מדת כנסת ישראל בעצם, שהיא הטבעיות העצמית של האומה הישראלית, שהם ממעטים עצמם תמיד, והם מרגישים בקטנותם, מרגישים איך שכל המילוי שבהם אינו עצמי, שאינם אלא כלי לקבל אור ושפע מברכת ד' העליונה, וגם המגמה היא תמיד מגמה השפעתית, לתן טרף לביתה וחק לנערותיה. ומחשבתן של ישראל עומדת בראש כל המחשבות, משורשת היא ומבוססת באור הימין של החסד, שלזה היא עריגתה, אבל יושבת היא על עלין תקיפין, יודעת היא את הצורך ואת הערך של כל תכני הגבורה, יודעת היא את הרע, עד כדי שנאה עמוקה, המעמקת את אהבת הטוב.

העצמיות הנשגבה

פ

מתרומם הוא האדם כשעוסק בדברים נשגבים, מזיו הנשגב מתאצל על העוסק בהם ציור פנימי, שמזהיר את העצמיות הנפשית של ההוגה והמצייר, עד שהשיגוב מתעצם בתוכיותו. וזה נוהג בכל נשגב גלוי, בכל יופי נעלה, בכל הוד מוסרי גדול, בכל חכמה וסדר מפואר. ובדברים האלהיים, בתורה ובמצוות, האור הנשגב בהם אצור וגנוז, חבוי וטמון, בצורה של חיים אדירים, שרק קוים וניצוצות יוצאים מהם ללב העוסק בגלוי, וזיום המתגלה תלוי הוא באופיו האיכותי, לפי מדת רוחו וטהרתו של כל אחד. אבל ההשתגבות הנשמית אינה קשורה בהמדה הגלויה שבשיגוב האלהי שבמצוה ותורה, אלא העצמיות משתגבת בפנימיות מהותה לפי אותה המדה הנאצלת, שהנשגב העצמי שורה באורו בנושא הקדוש ההוא של אור התורה והמצוה. על כן אין קץ ותכלית לאושר הנשגב של עוסקי תורה ומצות, ואין גבול לנעימות ששון הקודש, השרויה ברוח הפנימי של כל המתחבר לקודש. ורו זה של שמחת המצות והעבודה האלהית הוא המנשא את נשמת העולם לתעודתה, ישמחו השמים ותגל הארץ.

אי ידיעת האפי העצמי

פא

את האופי העצמי אי אפשר לשום אדם לדעת, אפילו של עצמו, וקל וחומר של זולתו, לא של יחיד, וקל וחומר של אומה. אנו הולכים סביב להמרכז של הידיעה, עסוקים אנו בהשערות ובאומדנות, לכוין על פי המעשים הגלויים, שגם נסתרים ברובם ממנו, וביחוד סיבותיהם המסתובכות, ועל פי תעודות כאלו מדברים אנו על דבר אופי מיוחד ונשמה מובדלה. מוכרחים אנו להחליט, שידיעתנו בזה תלויה היא על בלימה, והמשפט לאלהים הוא.

הכרה עצמית

פב

מסתכלים בחביון עז בהשגות רוממות אף על פי שאינן מובנות מפני רוב זהרן, אף על פי שהן מפחידות מרוב איומן, וחוזרים עליהן בהשפעת השכל המיושב אחרי עבור חזיון, ובמשך הזמן ההשפעה השכלית והמוסרית, אומץ הנשמה והדר הקודש, חידוש הרוח ושלמות המהות העצמי יוצא מן הכח אל הפועל, ומתגלה בההגדלה האישית, הבאה מתוך הכרה עצמית, משוקה כולה בטל חיים של ענוה וטהרה.

עמדה עצמית

פג

החושב, העומד על עמדתו העצמית, מחויב הוא לשכלל את עולמו הפנימי בכל ענפיו ופרטיו. והעבודה הזאת אין לה קצבה, וכל ימיו הוא קרוא להוסיף לקח ושכלול שי חיים מדעיים ומוסריים. כל הדברים הכלליים, שהם משוטטים בעולם הדעות והרגשות, מוכרחים לקבל אצלו צורה פרטית מחוטבת בפני עצמה, ועם זה מתמזגת היא יפה עם הצורות הרוחניות והמעשיות של הכלל כולו. האנשים הרוחניים מוכרחים להיות שומרים תמיד על הלך נפשם הפנימית, רגש של טובה כשמתלהב אצלם יש לו עסק עם צורך נפשי קבוע, שהוא בא אליהם מעולם מסודר, מלא חיים ורוי טוהר. לפעמים צריכה הנטיה להיות נשקלת בפלס השכל, ולפעמים מתגברת היא על כל משקל. יש מין הכרה פנימית, שמבררת לאדם בירור גמור, שנשמתו במלא אורה מתגלה אליו, והיא חסינה ומלאה אמת, יותר מכל שכל מדוד ושקול.

אורות הקודש ג', עמ' קב"א-קל"ד – מוסר הקודש, העצמות והמלחמה הפנימית:

תנועת ההכרה העצמית, פ"ד

התנועה הנפשית, כלפי ההכרה העצמית, מתגלגלת היא, עוברת מול התוכן הראייתי של הבחנת עצמו. יש שהצדדים הרעננים אשר להנפש עוברים, ואז מתמלא האדם גודל ועז, ויש שהצדדים השוממים עוברים, ואז לובש הוא חרדות, ורוחו נמוג בקרבו. ההקפה השלמה דורשת היא, שבעת שעוברים הצדדים המלאים והמיושבים לא תזוח דעתו, וידע כי רק צד אחד עובר, וכי אחרי החזיון הזה, המלא והרענן, יבא חזיון דל ומעוגם, ובעת ההקפה הקודרת ידע, שעוד מעט וחזיון משמח ומרנן יופיע. ובוזה ישתכללו תכונותיו, ומעולם לא תשלט עליו גאווה גסה, המאבדת כל הון, ולא תדוכא נפשו מעוצב חשוך, ויחזיק במעוז הטוב החכמה והצדק, ושם ד' יהיה תמיד מגדל עזו.

התרוממות לגדולה הפנימית, פ"ה

ישנם צדיקים גדולים, בעלי תכונות עליונות, שהם נלחצים בנשמתם פנימה, מפני שאינם חודרים לתוך הגדולה הפנימית אשר ברוחם, ואינם מאמינים באמונה שלמה בקדושת שאיפותיהם, ומפני זה אינם מכירים כל כך את יסוד האור שבמרחב רעיונותיהם, והם הולכים שחוח, מנטל החול של הסכלות העולמית, כעס אוילים, המכבדת עליהם, שמתוך כך הם נתונים בתוך ים של צרות רוחניות. רעיונות הצרים של ההמון מעיקים על רוחם, ולהתרומם עד כדי מלא הגובה של מחשבת עצמם, ושל כבירות רצונם, אין להם כח. והם מוכרחים סוף כל סוף להתנער מתרדמתם, ועם כל השלום והכבוד שהם מתייחסים בהם אל ההדרכה ההמונית, ישוּבו אל ד', המתגלה להם תמיד מחלונותיהם וחרכיהם המיוחדים. אם אל מקור התורה שואף אתה, התרומם והתאזר לקראת אותה העליונות, הפועמת ברוחך פנימה, עם כל שיגך ושיחך, עם כל משאך הרוחני והגשמי אשר נטל עליך, היה בן חיל, והבט נכחה לקראת האור, המתגלה לך מביין החרכים.

הגדולה הפנימית וחשבון הנפש, פ"ו

כמה טובה מונעים בידיים מפני שכלות הדעה שבאנשים, אשר רוח ד' ראוי לדפוק בלבבם, והם אווזים בקטנות, ואינם מאמינים בעצמם בגדולת נשמתם. לא הסביבה ולא המעשים בפרטיות הם היסודות, שעליהם האושר הנשמתני בנוי באוצרה

הפנימי, כי אם גודל הנפש, הקדושה והטהרה הפנימית, אומץ הרצון ועז המחשבה. הסביבה והמעשים נכנעים הם מפני העצמה הרוחנית, כשהיא מתרוממת. על כן עוסקים הם הצדיקים הגדולים בעיקר הדבר בגודל הפנימי. כמוֹבן מדקדקים הם במעשים, משתדלים בטהרת הסביבה, אבל כל זה בא מתוך הגורם הפנימי של האורה העליונה, הזורמת בנשמה בכל הוד סגולתה, דוקא מתוך הצינור היותר גדול ושוטף, ולא ישפילו את עצמם להיות דבוקים תמיד בתוך הקטנות של הדקדוקים הפרטיים שאין להם סוף, המלאים את הרוח העולה למעלה. ובכלל לא העולם המוחשי בדיוקי פעליו תופס המקום היותר גדול בנשמת חיים הנצחית, המופיעה באור גדלה בנשמות העליונות, כי אם ההוד הנשגב של תפארת חי העולמים, שבתוכו הכל כלול, כל הטוב הרעיוני, המוסרי והמעשי. התפשטות השלמות על המעשים כולם מאליה היא באה, בעת אשר הרצון הגדול לטוב האלהי ברוב טהרו פועל בכל תקפו. ומכל מקום פונים הם הצדיקים לפעמים מרוב גדלם ומסתכלים על מעשיהם בפרטי פרטות. אחרי שכבר שבעו זיו עדנים מעונג העליון, והרוח מלא כח התעורר והתאמן, החשק של הטוב והטהר, מלא אור חיים, חי בלב פנימה, בא חשבון הנפש, בגדולה ותפארת, לפרטים ופרטי פרטים, בא גם הדכדוך הנפשי והגופני, כזרם שוטף ורעם נורא, פחד וגודל, תקוה ובטחון, ושאיתת תיקון לכל פגם, תשובה עליונה, הכוללת כל התשובות כולן. כשמוצאים הצדיקים פגמים במעשיהם, אפילו כשהם רואים שאי אפשר לתקנם, אינם נופלים ממדרגתם העליונה בשביל זה, כי הם יודעים, שהסבה של העדר היכולת לתקן כל חסרון הוא מפני שעדיין לא זרח האור של הנשמה, שהיא הכח האמיתי של החיים על כל הענפים של סעיפי החיים. על כן הם משתדלים לעלות למעלות עליונות יותר, בהשגה ובבהירות הרוח, כדי שתתחזק הנשמה ביותר, ותגלה עליהם את הופעתה, ובטוחים הם שבגודל ההופעה הנשמתית יגדל כל כך כחם עד שיהיו יכולים לתקן את כל המעוותים, הרוחניים והמעשיים, הקרובים והרחוקים, בין מה שבין אדם למקום, ובין מה שבין אדם לחבירו, שאינם מוצאים בהם כל הבדל עצמי.

התיקון והנפילה, פ"ז

אותה הגדולה הנשמתית, השואפת לקודש עליון, ולגדולות ונשגבות, מוכרחת היא להיות מטפלת בתיקון המדות והמעשים גם כן, ולפעמים לרדת לעמקי החיים המעשיים ולנקר בפרטי פרטיותיהם, לתקנם ולכוונם על פי הצדק והדין, על פי התורה וההלכה, ולחדור למעמקי המדות הנפשיות, להסיר מהם כל רשעה וכל סלף. ואם רק להעליה יושם לב,

ולא אל הטהרה והקדושה התחתית, יוכל כל אותו האור העליון להשתבר, ולהתהפך לרועץ. גדולת הנשמה תוכל להתהפך לגאווה מוזרה, ותשוקת הידיעה בתעצמות המסתרים לדמיון מתגדר בשלל צבעיו. אומץ הרוח, המרומם את הופעת החיים, יוכל לרומם גם כן את התאוות הסוערות הגופניות, חמדת הבצע, הכבוד, והתענוגים המוחשיים יוכלו לפרוץ כל גבולם, וממרום עז השאיפה העליונה המלאכית תוכל לבא הנפילה היותר נוראה. ועלמא דאתכסיא, מדתה של לאה, עיניה רכות, על פרשת דרכים היא יושבת, ומתפללת שלא תפול בגורלו של עשו. ומתוך גדלה ובכיייתה זכתה ליסוד נבואה ומלכות, ולחלקו של ישראל.

האופי הקבוע והמתנודד, פ"ח

ישנם אנשים אשר עשה אלהים אותם ישר, שתכונתם שוקטה, וההדרכה הישרה והמנוחה הפנימית היא גורלם הקבוע להם. אמנם אם יתיגעו בתורה במוסר ובחכמה יעלו במעלות גדולות, אבל בכל אופן הנם אנשי ישר טובים והגונים. גורלם של אלה הוא להיות עוסקים במקצעות המעשים בפועל או בחכמות המעשיות. הצד המוסרי שלהם עומד הוא על עצמו, על עמדו ומנוחתו, יוכל להיות שלא יעלה למעלה רוממה, אבל גם לא ישפל למדרגה שפלה. אבל סוג שני נמצא שאין בהם מנוחה, עומדים הם תמיד בשיקול, להיות עולים עד לרום שמים, או גם לרדת למעמקי תהומות. אלה צריכים הם לתקן את אישיותם הרוחנית מדי יום ביומו. אלה כשיסגלו לעצמם את אותה הדרך שהם צריכים לה, יעלו מעלה מעלה, אבל אם יעזבו אותה, עלולים הם לרדת מטה מטה. אלה הם שהם צריכים להיות עוסקים תמיד בתורה ועבודה, במוסר וברגשי קודש, וחלילה להם לפרש לדרך ארץ, ולחכמות מעשיות. במהלך הדורות בכלל נמצא לפעמים דורות כאלה, שתכונתם הכללית היא מסוג הראשון, שהם בעלי מנוחה, בעלי אופי קבוע, וחינוכם ראוי להיות דומה לאלה היחידים בעלי האופי הקבוע. וישנם גם כן דורות בעלי אופי מתנודד, שפרנסתם הרוחנית צריכה להיות מתמדת בהשפעה תדירית. ולפעמים אנו מוצאים, שבאיזה חלק מיוחד יהיה לאיש או לדור פנים של מנוחה, ובחלק אחר פנים של תנועה. וצריכים המנהיגים, הדואגים לטובת הכלל, לשום אל לב, איך לחנך את הדור ביחש לכל חלק וחלק בפני עצמו.

ההתקשרות ונתיב החיים, פ"ט

ההתקשרות לאיזה תוכן היא מפלסת נתיב לחיים, אם התוכן הוא נעלה ונשגב כפי מדתו יהיו נתיבות החיים גם כן נעלים ונשגבים, ואם התוכן הוא נמוך ושפל ערך יהיו לפיהו גם כן

נתיבות החיים נמוכים ושפלי ערך. אבל נתיבות יהיו להחיים בכל מקום שיש קשר קבוע לאיזה תוכן. האנשים הפשוטים והטבעיים קשורים הם יפה לעצמיותם החמרית, ובוזה יש כבר לחייהם נתיב סלול על פי דרכם. היוצאים מגבולה של השדרה היותר נמוכה כבר יש להם תוכן אצילי מצד חיי המשפחה שלהם, אבל גם קשר זה הוא גם כן טבעי וחמרי, ויש בו הרבה מגסות החיים. גדולי המדע והמוסר, הנפשות אשר נודככו הרבה ונתעלו ממעל להשאיות ההמוניות, מוכרח הדבר, שקישורם הרוחני למגמתם העליונה בחייהם יהיה קבוע כדי שיהיה לחייהם נתיב סלול. אצלם הקישורים הטבעיים אינם כפי כל המדה של האומץ הנהוגה בההמון הגדול, ואם פעם ישכחו את מעלתם העליונה, וירצו להשתוות עם ההמון הרגיל, יהיו הרבה ירודים ממנו. אותם הקישורים הטבעיים, שדים כדי לתן מסלול קבוע לחיי ההמונים, אינם מספיקים כלל לפלס נתיב לנשמתם הגדולה ורבת הכחות של אנשי המעלה, וגדולי המחשבה והרגש, רק כשהם עומדים במעלתם הנעלה כבר נתיב חייהם סלול וכבוש במערכה יותר מעולה מהנתיבות ההמוניות. אבל כשהם ירודים מרמת הפסגה אשר להם, יכולים להיות אובדי דרך, ואומללים בחיים יותר מכל אומלל שבהמון. מה דגים שבים כיון שהם יוצאים ליבשה מיד מתים, כך תלמיד חכם כיון שפירש מן התורה מיד מת. אצילי הרוח מוכרחים הם להיות קבועים וקשורים בבית חייהם, המלא אור וחיים עליונים. האמר לאביו ולאמו לא ראיתיו, ואת אחיו לא הכיר, ואת בניו לא ידע, כי שמרו אמרתך, ובריתך ינצרו. תלמידי חכמים הם כדגים שאינם יכולים לפרש מן המים, כן אינם יכולים לפרש מן התורה. וכשהם פורשים מן התורה, מיד הם מרגישים בקרבם נטיה לכל אפילות הרוחניות, והתעוררות הרע המחריד. וכל מה שמדרגתו של התלמיד חכם יותר

גדולה, כך אינו יכול לפרש ממדרגת תורתו, עד שצדיקים הגדולים, שגדלה מעלת רוחם ונשמתם, אינם יכולים לפרש מהדבקות האלהית, ומעולמים עליונים. וכשהם צריכים לעסוק בתורה הנגלית ובמצות מעשיות, ובעסקי העולם לחברת בני אדם, אפילו בדרך מצוה וקדושה, הם צריכים להכין להם מגינים, שלא יפגעו בהעתקם ממעלתם הטבעית שלהם, שהיא ההתקשרות בצרור החיים של ד' אלהיהם.

דרך הטוב והרע, צ'

כשהשכל מאיר במלא אורו, או אין צורך לשום הדרכה מיוחדת של חקים ומשפטים. הטוב הגמור במעשה נמשך הוא אחרי המאור השכלי, וכל מכשולות החיים מתישרים מעצמם. החקים והמשפטים מתקיימים לא בתור חקים ומשפטים מצויים, כי אם בתור תנועות טבעיות, לנושאים שהארת השכל חזקה עליהם. הטוב והרע, וכל ערכיהם, חילוקיהם, והעמל הגדול שיש בכיוון הדרך הממוצע, שלא יוסיף ולא יגרע, כל אלה באו אחר שגרע השכל את אורו, וההרגשה, ההתפעלות, ושיקוע של החושים לקחו את מקומו, אחרי חטא הקדמוני, של האכילה מפרי עץ הדעת טוב ורע.

התכונה העליונה והתחתונה, צ"א

ההשגה, המתפרצת לעלות עד לחוץ לתחום הציור האנושי, מתששטשים אצלה ההבדלים שבין טוב לרע, בין טמא לטהור, ואף על פי שהדבר בא מרוב אור וקדושה עליונה, ששם באמת חוזר הכל לטוב וקודש, ואין שטן ואין פגע רע. אבל בתחום החיים המוגבלים שלנו הלא באמת רב מאד הרע והטמא, שהננו מוכרחים להיות שקועים בהכרת כיעורו ושנאתו, כשם

שהננו חייבים להיות קשורים באהבת הטוב הטוהר והקודש, והכרת כבודו ותפארתו. ועל כן בעלי מחשבה פורצת כזו הם מרגישים בקרבם עצבות קודרת בכל עת, כדוגמא של עצבון שעל חטא, הבא ממוסר כליות, מפני שחירות מחשבתם וקדושתה העליונה הרי היא באמת חוטאת, מצד הערכים המעשיים. והם שבים לאיתן מצב הנפש הקדושה, השמחה תמיד באור ה', על ידי מה שהם שואבים ממקור הקודש העליון לא רק את מצב של התרחבות הנפש והכללתה העליונה, אלא גם את מצב הדרך המוגבל, שהוא התוכן המיוחד למעבר החיים העליונים, אורח צדיקים, שהוא כאור נוגה, ההפך מדרך רשעים באפלה, שלא ידעו במה יכשלו. וכפי המדה ששתי התכונות מתאימות ביחד בנשמה, האורה העליונה, הצופה למרחוק לכלל הקליפה בפרי, והרע בטוב, ולהפך הכל לאור גדול, והאור התחתון, המאיר בכל חדרי לבב, לסור מרע, ולשנא כל תועבת ד', ככה מתבסס הרוח, ואור הקודש עם נועמו ושמחתו בשלות ישרים חוזר להאיר, והנשמה מתרוממת, ונס יגון ואנחה.

המלחמה בעולם ובנפש, צ"ב

מי הקשיב סוד שיח רעש מלחמת העולם, הטוב והרע בהאבקם על משטר העולמיות, אשר בצורה זעירא ונקודתית מתגלה כעין צביון זה בנפשו של אדם, במלחמת חייו החיצוניים והפנימיים. רב קשב אנו קושבים. המלחמה מעוררת גבורה. שפעת החיים העולמיים אל הטוב מתגברים על ידי הניגוד העצום של כל התוכן של הרשעה, הגימנסטיקה העולמית מאזרתה בגבורה.